

Zaključno srečanje projekta CONNECTEUR – Povezovanje evropskih hidro-geomorfoloških raziskav Benetke, Italija, 26.–28. 3. 2018

V okviru projekta CONNECTEUR – *Connecting European Connectivity Research*, ki je bil financiran v okviru evropskega sodelovanja COST (*European Cooperation in Science and Technology*), je bilo konec marca organizirano zaključno srečanje v Benetkah (slika 1), natančneje na otočku San Servolo v Beneški laguni, kjer domuje *Venice International University* (slika 2). Srečanje so organizirali Univerza v Padovi, Univerza v Benetkah in izpostava Raziskovalnega inštituta za hidrogeološko zaščito v Padovi, ki deluje v okviru italijanskega Nacionalnega raziskovalnega sveta.

Srečanje je prva dva dni potekalo v obliki vabljenih predavanj, tretji dan pa je bila organizirana ekskurzija po Beneški laguni (slika 3). Sklopi predavanj so bili povezani s petimi delavnimi paketi projekta, zgolj prvi sklop je topogledno izstopal, saj so lokalni organizatorji hoteli predstaviti hidro-geomorfološko (ne)povezanost med Alpami in Beneško laguno. Med drugim so bili izpostavljeni stroški, ki na vodotokih severozahodne Italije nastajajo zaradi akumuliranja sedimentov za pregradami, zaradi česar težijo k temu, da bi bile pregrade zgrajene tako, da bi vsaj del sedimentov spustile skozi. Na primeru Sicilije je bilo nadalje predstavljeno, da je kar petina zemeljskih plazov povezanih z gradnjo cest, predvsem pa so bile predstavljene okoljske »težave«, dvakrat na dan poplavljenе, Beneške lagune, na primer pogrezanje sedimentov, ki so tu debeli vsaj 1300 m in salinizacija, ker je bil preprečen večji dotok sladke vode. Govora pa je seveda bilo tudi o posledicah podnebnih sprememb in drugih človeških vplivih na to okolje. Med drugim je bil predstavljen način odvajanja odpadnih vod, ki jih s plimo dvakrat na dan spuščajo na odprto morje. Več o spremenljivih okoljskih razmerah v Beneški laguni si lahko preberete v članku *The environment of Venice area in the past two million years* (Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology 202, 3-4 (2004); [https://doi.org/10.1016/S0031-0182\(03\)00640-0](https://doi.org/10.1016/S0031-0182(03)00640-0)).

Kot rečeno so bili ostali vsebinski sklopi vezani na delavne pakete projekta: (1) teoretske podlage (*theory development*), (2) meritve (*measuring approaches*), (3) modeliranje (*modelling connectivity*), (4) uporabni podatki (*usable indices for connectivity*), (5) prehod iz raziskav k trajnostnemu upravljanju s prostorom in vodami (*transition of connectivity research towards sustainable land and water management*). Vodje delavnih paketov in izbrani posamezniki so v okviru le-teh predstavili rezultate, predvsem pa številna odprta vprašanja, ki so povezana s konceptom *connectivity*. Predstavljena je bila tudi obsežna bibliografija o tej tematiki, ki je nastala v času trajanja projekta (2014–2018). Naj izpostavimo zgolj nekaj del:

- posebna številka revije *Earth Surface Processes and Landforms* (40-9; 2015) *Special issue on connectivity in water and sediment dynamics* (<https://doi.org/10.1002/esp.3714>);
- posebna številka revije *Geomorphology* (277; 2017) *Connectivity in geomorphology* (<https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2016.11.005>);
- članek *The geomorphic cell: a basis for studying connectivity* (*Earth Surface Processes and Landforms* 43-5; 2017; <https://doi.org/10.1002/esp.4300>);
- članek *The way forward: Can connectivity be useful to design better measuring and modelling schemes for water and sediment dynamics?* (*Science of the Total Environment* 644; 2018; <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.06.342>);
- članek *Connectivity and complex systems: learning from a multi-disciplinary perspective* (*Applied Network Science* 3-11; 2018; <https://doi.org/10.1007/s41109-018-0067-2>);
- članek *Connectivity as an emergent property of geomorphic systems* (*Earth Surface Processes and Landforms* 44-1; 2011; <https://doi.org/10.1002/esp.4434>);
- članek *Geomorphic analysis of catchments through connectivity framework: old wine in new bottle or efficient new paradigm?* (*Géomorphologie: relief, processus, environnement* 23-4; 2017; <http://journals.openedition.org/geomorphologie/11894>).

Obsežna bibliografija s tega področja kot tudi vsa gradiva delavnih paketov so bila zbrana na spletnih straneh projekta (<https://connecteur.info/>), ki pa so žal s koncem projekta ugasnile.

MATIJA ZORN

Slika 1: Benetke – Canale Grande.

MATIJA ZORN

Slika 2: Srečanje je potekalo na otočku San Servolo v Beneški laguni.

MATIJA ZORN

Slika 3: Na ekskurziji smo obiskali tudi otoček Torcello, ki je bil eden prvih poseljenih v Beneški laguni.

Kaj reči ob koncu projekta? V okviru projekta smo imeli možnost mreženja in terenskega dela s številnimi evropskimi strokovnjaki na področju hidro-geomorfni procesov in glede tega lahko govorimo o neprecenljivih izkušnjah (glej poročila v Geografskih vestnikih 86-2 (2014), 87-1 (2015), 88-1 (2016), 88-2 (2016), 89-2 (2017)). Po drugi stran pa ostaja priokus, da so si izraz *connectivity* »izmislili« (oziroma sposodili, saj obstaja tudi na drugih področjih začenši z medicino) zgolj zato, da so si povečali možnosti objav na področju hidro-geomorfni sistemov v višje vrednotenih revijah, čeprav so temelje tega koncepta, seveda brez tega izraza, postavili že v sedemdesetih letih preteklega stoletja. Sedaj so mu dali zgolj novo »ovojnico« oziroma kot pravi del naslova zadnjega navedenega članka zgoraj: »old wine in new bottle«.

Matija Zorn

Podaritev akvarela Triglavski ledenik Pavla Kunaverja

Ljubljana, 9. 4. 2018

V dvorani Zemljepisnega muzeja Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU je 9. 4. 2018 potekala svečanost, na kateri je Jurij Kunaver muzeju podaril sliko z naslovom Triglavski ledenik, ki jo je leta 1950 naslikal njegov oče Pavel Kunaver (1889–1988). S podpisom darilne pogodbe je slika postala del zbirke Zemljepisnega muzeja kot pomemben del geografske kulturne dediščine in prispevek k preučevanju Triglavskega ledenika, ki je najstarejši stalni znanstveni projekt slovenske znanosti.

Po uvodnih besedah predstojnika inštituta Draga Perka je o pomenu slike najprej spregovoril Matej Gabrovec, vodja projekta o slovenskih ledenikih, sledil je podpis dokumentov (slika 1), nato pa je sliko svojega očeta predstavil še Jurij Kunaver (slika 2). Slika Triglavski ledenik je akvarel velikosti 22 krat 27 cm, Pavel Kunaver pa jo je naslikal leta 1950 po obisku ledenika avgusta istega leta.

Slika igra pomembno vlogo tudi v knjigi Triglavski ledenik (objavljena je na strani 103) v okviru knjižne zbirke Geografija Slovenije. Monografija je izšla leta 2014, Pavel Kunaver pa se v njej ne pojavlja